

Posuzování vlivu záměrů na evropsky významnou lokalitu a ptačí oblast Krkonoše pro stanovisko dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb.

**Stanislav Březina
Správa Krkonošského národního parku
Vrchlabí**

březen 2012

A. Úvod a východiska

Evropská příroda čelí v posledních desítkách let dramatickému poklesu své rozmanitosti. Klíčovou součástí snah o zastavení tohoto trendu je vymezení a postupné rozšiřování soustavy chráněných území evropského významu Natura 2000. V roce 2004 byl do soustavy Natura 2000 začleněn Krkonošský národní park (KRNAP) a jeho ochranné pásmo jako evropsky významná lokalita Krkonoše (EVL) a KRNAP a část jeho ochranného pásma jako ptačí oblast Krkonoše (PO). Z mnoha přírodních hodnot v území se zde staly předměty ochrany soustavy Natura 2000. Více informací o důvodech vzniku soustavy Natura 2000, o jejich cílech, o EVL a PO Krkonoše, o jejich předmětech ochrany a příslušné legislativní dokumenty naleznete na internetových stránkách Správy KRNAP věnovaných Naturě 2000 [<http://www.krnep.cz/natura-2000/>]. Na těchto stránkách naleznete i elektronickou verzi předloženého textu.

Natura 2000 přinesla do Krkonoš i nové administrativní opatření. Občané, kteří plánují na lokalitách soustavy Natura 2000 záměry staveb, rekonstrukcí, realizace sportovních areálů atd., jsou povinni požádat Správu KRNAP o stanovisko, zda u záměru lze nebo nelze vyloučit významný vliv na evropsky významnou lokalitu či ptačí oblast Krkonoše dle § 45i zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (formulář žádosti naleznete na internetových stránkách Správy KRNAP [<http://www.krnep.cz/formulare-0/>]). Stanovisko dle § 45i vydáváme v samostatné proceduře, nezávisle na stanovisku o vlivu předložených záměrů na ostatní předměty ochrany přírody a krajiny, kterými jsou např. zvláště chráněné rostlinné a živočišné druhy nebo krajinný ráz. V případě, že Správa KRNAP vliv realizace záměru nevyloučí, posune se záměr do rukou osoby autorizované k naturovému hodnocení (seznam autorizovaných osob i s kontakty naleznete na internetovém portálu CENIA [http://portal.cenia.cz/eiasea/osoby/osoby_natura/]). Autorizovaná osoba v podrobném posudku v rámci hodnocení EIA vyhodnotí míru poškození dotčeného předmětu ochrany a stanoví, zda je vliv záměru na EVL či PO významně negativní (v tom případě není realizace záměru možná bez prokázání převažujícího veřejného zájmu) či nikoliv.

V následujícím textu chceme veřejnost obeznámit, jakým způsobem na Správě KRNAP rozhodování o naturových vlivech záměrů pro stanovisko dle § 45i probíhá. V jeho **obecné části** ukazujeme faktory, které při našem rozhodování hrají roli. Tato část má formu otázek řešených u každého záměru, obsahuje základní informace, které je nutno mít při jejich zodpovězení na zřeteli, a odkazuje na další zdroje informací. **Speciální částí** je Klíč k naturovému posouzení záměrů pro stanovisko dle §45i.... S jeho pomocí je možno testovat z hlediska naturových vlivů jakýkoliv běžnější záměr v Krkonoších a s velkou jistotou tak předjímat stanovisko, které k záměru vydá Správa KRNAP. Znovu však opakujeme, že s pomocí prezentovaných materiálů lze předvídat pouze stanovisko Správy KRNAP dle § 45i zákona 114/1992 Sb. a nikoliv například její vyjádření k žádosti o výjimku pro zvláště chráněné druhy živočichů dle § 56 uvedeného zákona nebo její závazné stanovisko k územnímu a stavebnímu řízení dle § 78 uvedeného zákona. Poslední částí tohoto textu je upravená verze „**Koncepce limitů celkového úbytku lučních stanovišť v EVL Krkonoše**“, která se snaží řešit nejzávažnější problém spojený se soustavou Natura 2000 v Krkonoších, tj. problém postupného „ukrajování“ tradičně obhospodařovaných luk v důsledku jejich záboru stavebními záměry (pro více informací viz články v časopisu **Krkonoše + Jizerské hory** 3, 4/2014 a **Ochrana přírody** 2/2011, které lze stáhnout na internetových stránkách Správy KRNAP). **Tabulku úbytků**, která sumarizuje dosavadní úbytky naturových lučních stanovišť na území jednotlivých krkonošských obcí naleznete na internetových stránkách Správy KRNAP.

Hlavním cílem předloženého textu je přiblížit veřejnosti proces rozhodování Správy KRNP o běžnějších typech záměrů a ukázat, že vydaná stanoviska dle § 45i jsou výsledkem koncepčního a předpověditelného posuzování. Zabývá se proto do větších detailů především často ovlivňovanými předměty ochrany soustavy Natura 2000 v EVL a PO Krkonoše, které se hojně vyskytují ve 3. zóně KRNP a v jeho ochranném pásmu. Tedy zejména tradičně obhospodařovanými krkonošskými loukami, zvonkem českým, vrankou obecnou, chřástalem polním a tetřívkem obecným (viz též níže). Ochrana stanovišť, které bývají ohroženy běžnými investičními záměry jen zřídka, je řešena do menších detailů (týká se např. lesních porostů), nebo vůbec (týká se např. všivce krkonošského vyskytujícího se v 1. zóně KRNP).

Ještě předtím, než se dostaneme k obecné části materiálu, je důležité zmínit základní principy ochrany přírody pod značkou Natura 2000. To proto, že tyto principy do určité míry pozměňují „zajeté“ postupy ochrany přírody. Smyslem následujících řádek je ukázat, že základní pilíře naturového posuzování předkládaných záměrů v rámci stanoviska dle § 45i jsou logickým vyústěním legislativně ukotvených principů ochrany přírodních hodnot soustavy Natura 2000 (více o tomto tématu naleznete též v článku v časopisu [Krkonoše + Jizerské hory 6/2010](#)).

Prvním, dobře intuitivně pochopitelným východiskem naturové ochrany přírody je ochrana stanovišť jako celých ekosystémů se všemi jejich rostlinami a živočichy. Tato filozofie je patrná již ze samotného názvu směrnice, která soustavu Natura 2000 vyhlášovala – Směrnice Rady č. 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (dále Směrnice). V jejím textu se jednoznačně píše: „...*Cílem této směrnice je přispět k zajištění biologické rozmanitosti prostřednictvím ochrany přírodních stanovišť* ...“. Stále více přírodovědců si totiž uvědomuje, že je to právě ztráta nebo degradace stanovišť, která je hlavní příčinou úbytku rostlinných a živočišných druhů tvořících tato stanoviště, případně je příčinou jejich ohrožení nebo úplného vymizení. Navíc, právě stanoviště představují jakési „sběrníky“ druhové diverzity. Chceme-li tedy uchovat druhovou pestrost krkonošské přírody jako celku, pak nejpraktičtější způsobem je zachovat kvalitu a rozlohu stanovišť. To je také důvod, proč při posuzování dle § 45i věnujeme velkou pozornost vlivům předložených záměrů na celá stanoviště a jejich rozlohu.

Druhým východiskem je ochrana stanovišť v jejich maximální možné rozloze a různorodosti a ochrana vybraných druhů rostlin a živočichů v jejich maximálním možném počtu. Společně s umístěním ochrany přírodních hodnot do lokalit s jejich hojným výskytem se jedná o klíčový, ale veřejností často nepochopený princip. Ani zde přitom nemusíme dlouho hledat příslušné pasáže Směrnice Rady č. 92/43/EHS: „...*pod názvem NATURA 2000 bude vytvořena spojená evropská ekologická síť oblastí zvláštní ochrany. Tato síť... ..umožní zachovat příslušné typy přírodních stanovišť a stanoviště druhů v jejich přirozeném areálu rozšíření ve stavu příznivém z hlediska jejich ochrany nebo případně umožní tento stav obnovit*...“. „...*Stav přírodního stanoviště z hlediska ochrany se považuje za příznivý, pokud jeho přirozený areál rozšíření a plochy, které v rámci tohoto areálu pokrývá, jsou stabilní nebo se zvětšují* ...“. Tak například tradičně obhospodařované louky nejsou jinde v Evropě zdaleka tak běžné, jak by napovídal jejich hojný výskyt v Krkonoších. Právě naopak, jejich rozloha se od roku 1850 snížila o 90 % a z toho jen v letech 1990–2003 o 12,8 % (FAO 2006). Například v Anglii se vyskytují už téměř výhradně v málo životaschopných ostrůvcích menších než dva hektary (Brodin 2001), kde stojí jejich ochrana enormní ochranářské úsilí. Luční fragmenty jsou totiž náchylnější k eutrofizaci (obohacování o živiny) od splachů hnojiv z okolních polí, k náletům plevelných druhů či šíření invazních druhů rostlin. Podstatným důvodem pro velkoplošnou ochranu stanovišť je i mnohokrát prokázaný pozitivní vztah mezi rozlehlostí a druhovou bohatostí stanovišť. Velká plocha stanoviště umožňuje velkou rozmanitost stanovištních podmínek a ta zase podmiňuje velkou pestrost rostlin a živočichů. Vezmeme-li opět za příklad luční porosty, pak zjistíme, že jejich vnitřní variabilita je

v Krkonoších vskutku enormní. Ještě v 80. letech minulého století existovalo 61 typů lučních porostů (Krahulec et al. 1996), přizpůsobených svou skladbou místním půdním a hydrologickým podmínkám, přísunu živin, nadmořské výšce a samozřejmě způsobu obhospodařování. Je tedy jen logické, že právě v Krkonoších, kde je tradičně obhospodařovaných luk zatím pořád ještě dostatek, se zaměřujeme na jejich ochranu více než jinde, a že v rámci stanoviska dle § 45i se důkladně zabýváme i vlivy předložených záměrů na zdejší luční biotopy.

Posledním principem ochrany přírody pod značkou Natura 2000 je používání jednoznačných pojmů a jasných čísel. Stanoviště a druhy chráněné soustavou Natura 2000 jsou uvedeny v přílohách Směrnice Rady č. 92/43/EHS: *Tato síť [Natura 2000] složená z lokalit s přírodními stanovišti uvedenými v příloze I a stanovišti druhů uvedenými v příloze II..*“ Jednotlivá stanoviště jsou jasně definována svým druhovým složením (viz Katalog biotopů ČR [www.sci.muni.cz/botany/chytry/Katalog.pdf]). Pro každé území soustavy Natura 2000 jsou jednoznačně vymezena chráněná stanoviště a druhy (viz internetové stránky Správy KRNAP), k dispozici máme aktualizované mapové údaje o jejich rozšíření (viz mapový portál AOPK ČR [<http://mapy.nature.cz/?mapid=mapomat4>]). Kvalita i rozloha stanovišť a populací chráněných druhů rostlin a živočichů je ve všech územích soustavy Natura 2000 opakovaně zjišťována – aktuální výsledky sledování stanovišť v České republice jsou shrnuty v publikaci Mapování biotopů v České republice (Härtel a kol. 2009). Účel všech těchto opatření je jasný. Umožnit systematickou kontrolu úspěšnosti našeho úsilí při ochraně zmiňovaných přírodních hodnot a zajistit, aby se plocha a kvalita chráněných stanovišť a velikost populací chráněných druhů skutečně nezmenšovala. Posuzujeme-li tak v rámci stanoviska dle § 45i záměr na druhově bohatých smilkových loukách, je to jednoznačně definované stanoviště, jehož vzezření, rozšíření i stav z hlediska ochrany může každý bez problémů zjistit.

Natura 2000 poskytuje větší prostor pestré přírodě zejména ve 3. zóně KRNAP a jeho ochranném pásmu. To však neznamená, že k rozvoji krkonošských obcí zde nezbyvá dostatečný prostor. Za prvé, přírodní stanoviště soustavy Natura 2000 zabírají jen něco přes polovinu plochy 3. zóny KRNAP a jeho ochranného pásma. Spočítáme-li však pouze plochu naturových lučních stanovišť, kde bývá konflikt mezi zájmy investorů a ochrany přírody nejpatrnější, jedná se o 13 % rozlohy 3. zóny KRNAP a jeho ochranného pásma. A ani v těchto 13 % rozlohy nezamezujeme veškeré zástavbě, ale jen zde zástavbu regulujeme stanovením maximální zastavitelné plochy, jak je napsáno výše. Pro louky nejnižší kvality je limitem zástavby až zábor 9 % procent z jejich celkové rozlohy. Tím řádově překračujeme striktně 1% limity stanovené například v Německu. Za druhé, v centrech větších krkonošských obcí jsme vymezili „oblasti se sníženým přírodním a krajinářským potenciálem“, ve kterých může k rozvoji obcí docházet s minimálními střety se zájmy Správy KRNAP. Předkladatelé všech běžných projektů typu rodinných domů či penzionů mohou proto v těchto oblastech počítat s rychlým a bezproblémovým vyřízením svých žádostí, včetně naturového stanoviska dle § 45i. Velikost takto vymezeného území je například v Peci pod Sněžkou celých 75 ha. A za třetí, provádíme „minimalistickou“ variantu naturového vyjadřování pro záměry schválené v územním plánu obce s ukončeným naturovým hodnocením v rámci procesu SEA. Již nyní se počet obcí s takovým územním plánem blíží polovině z celkového počtu krkonošských obcí (pro specifikaci viz tabulku úbytků na internetových stránkách Správy KRNAP) a do několika let to bude velká většina z nich. Naturové stanovisko dle § 45i pak bude u většiny běžných záměrů vydáváno již bez problémů. Snad jsou tyto řádky přesvědčivým důkazem, že zájmy obyvatel a návštěvníků Krkonoš lze sladit se zájmy ochrany přírody pod značkou Natura 2000.

B. Obecná část

Symbole použité v následujícím textu srozumitelně naznačují, zda se posuzovaný záměr v příslušné otázce blíží spíše k závěru „**lze vyloučit** významný vliv na dotčený předmět ochrany“ (☺) nebo naopak „**nelze vyloučit** významný vliv na dotčený předmět ochrany“ (☹). Jednotlivé kapitoly obsahují i odkazy na další zdroje informací k popisovanému tématu. Vždy však platí, že jakékoliv dotazy s vámi budeme rádi řešit i osobně. Pro informace o východních a západních Krkonoších se obraťte na Stanislava Březinu (sbrezina@knap.cz) a Vieru Horákovou (vhorakova@knap.cz).

Otázka na úvod

I. Nachází se váš záměr vně center větších krkonošských obcí nebo vně území obcí, jejichž územní plán je schválený naturovým posouzením?

Ne ☺ Ano ☹

Centra větších krkonošských obcí v ochranném pásmu KRNAP vymezila Správa KRNAP jako „oblasti se sníženým přírodním a krajinářským potenciálem“ (viz Plán péče o KRNAP a jeho ochranné pásmo 2010–2020, část B, kap. 3.2.2 a mapy 6A-6R). Pokud se váš záměr nachází celý uvnitř takové oblasti a nejedná se o liniovou či vodohospodářskou stavbu, nemusíte mít z naturového posouzení dle § 45i strach. Výsledné stanovisko bude znít s velkou pravděpodobností „**významný vliv lze vyloučit**“. Vliv ztráty přírodních hodnot spojených s Naturou 2000 v těchto územích byl totiž již dříve vyhodnocen jako nevýznamný v samostatném naturovém hodnocení, součásti SEA.

Zjednodušené naturové posouzení pro stanovisko dle § 45i můžete také čekat, pokud se váš stavební záměr nachází v územním plánu, který jako celek prošel procedurou naturového hodnocení. Předpokládáme totiž, že v budoucnosti bude naturové hodnocení ve velké míře koncentrováno právě na územní plány. Při vyjadřování ke stavebním záměrům, které budou v rámci územního plánu obce schváleny, nás budou zajímat již jen takové vlivy, které nebyly hodnoceny v rámci územního plánu. Jedná se například o vliv navýšené ubytovací kapacity velkokapacitních obytných domů na okolní „naturové“ předměty ochrany.

Jak to zjistit?

- Důkladnější popis opatření viz [plán péče o KRNAP a jeho ochranné pásmo \(2010–2020\)](http://www.knap.cz/plan-pece/) [http://www.knap.cz/plan-pece/], část B, kap. 3.2.2 a mapové přílohy 6A-6R.
- Stačí otevřít [mapový server na internetových stránkách Správy KRNAP](http://gis.knap.cz/map/) [http://gis.knap.cz/map/] a v kolonce „Ochrana přírody“ zaškrtnout „Území obce se sníženým přírodním a krajinářským potenciálem“.
- V současnosti prošla (nebo je v procesu) naturovým posouzením již téměř polovina územních plánů. Jejich vyznačení naleznete v [tabulce úbytků](http://www.knap.cz/natura-2000/) na internetových stránkách Správy KRNAP (rozcestník pro všechny naturové informace o Krkonoších naleznete na internetových stránkách <http://www.knap.cz/natura-2000/>).

Otázky k dotčenému stanovišti

II. Nachází se váš záměr na přírodním stanovišti chráněném soustavou Natura 2000?

Ne Ano

Soustavu Natura 2000 lze chápat i jako soustavu území, ve kterých se chrání především takové přírodní hodnoty, které jsou zde v příznivé rozloze a kvalitě. Velkou změnou oproti naší tradiční druhově zaměřené ochraně přírody je zacílení na přírodní stanoviště se všemi jejich živočišnými a rostlinnými obyvateli. V letech 2000–2004 proběhlo v Krkonoších základní mapování biotopů Natura 2000. Na základě jeho výsledků a dalších kritérií stanovených dle Směrnice bylo vybráno 21 typů naturových stanovišť, která se stala předměty ochrany v EVL Krkonoše. Mapování se zároveň stalo základní informací o rozšíření a lokalizaci těchto stanovišť. Novější údaje o jejich rozšíření získáváme z aktualizace mapování, které probíhá od roku 2010 a ještě nebylo na území Krkonoš dokončeno. Předkladatel jakéhokoli záměru zasahujícího do kteréhokoli z takových stanovišť by měl počítat s tím, že posouzení jeho vlivu na soustavu Natura 2000 dle § 45i nebude pouze formalitou.

Z praktického hlediska je důležité zmínit, že se předmětem ochrany staly všechny tradičně obhospodařované louky na území KRNAP a jeho ochranného pásma, dále v textu zmiňované jako naturová luční stanoviště. Přesněji se jedná o stanoviště *extenzivní sečené louky nížin a podhůří, horské sečené louky a druhově bohaté smilkové louky na silikátových podložích v horských oblastech*. Předměty ochrany Natura 2000 je také velká část lesních porostů v nadmořských výškách přesahujících 1 000 m n. m.

Jak to zjistit?

- Více o soustavě Natura 2000, cílech a předmětech její ochrany a změnách v ochraně přírody na území KRNAP a jeho ochranného pásma naleznete v úvodu webu Správy KRNAP věnovaných Naturě 2000 nebo na stránkách Agentury ochrany přírody a krajiny ČR [<http://www.nature.cz/natura2000-design3/hp.php>].
- Na seznam 21 naturových stanovišť chráněných soustavou Natura 2000 v Krkonoších vás navedeme opět na příslušném místě internetových stránek Správy KRNAP. Detailní informace o jednotlivých naturových stanovištích si můžete přečíst také v Katalogu biotopů ČR (Chytrý a kol. 2010); stáhnout si jej můžete na internetových stránkách <http://www.sci.muni.cz/botany/chytry/Katalog.pdf>.
- Mapu rozmístění všech naturových stanovišť naleznete na mapovém portálu AOPK ČR [<http://mapy.nature.cz/?mapid=mapomat4>]. Biotopy jsou v mapě označeny symboly (T1.1, T1.2 apod.). Vysvětlivky symbolů naleznete na našich internetových stránkách.
- Tradičně obhospodařovanou louku můžete rozeznat i přímo v terénu – jsou to všechny krkonošské louky, které nejsou intenzivně dosévány či hnojeny a kde v důsledku těchto činností nepřevládají pampelišky či širokolisté trávy. Základní obrázek o vzhledu tradičně obhospodařených luk získáte například z fotografií v lučních článcích časopisu [Krkonoše + Jizerské hory](#). Seznam článků je na našich internetových stránkách.

III. Je dotčeno obzvláště cenné stanoviště (tzv. prioritní)?

Ne 😊 Ano ☹️

Prioritní stanoviště tvoří zvláštní kategorii. Mají z evropského pohledu mimořádnou přírodovědnou hodnotu. Jejich rozšíření je totiž z podstatné části omezeno pouze na území Evropské unie a frekvence jejich výskytu je zde nízká. Šest prioritních stanovišť se nalézá i v EVL Krkonoše. Mezi prioritní stanoviště v Krkonoších patří i druhově bohaté smilkové louky zmiňované v předchozím bodu, na kterých dochází nejčastěji ke střetu mezi zájmy ochrany přírody a zájmy krkonošských občanů.

Jak to zjistit?

- Prioritní stanoviště jsou v seznamu krkonošských stanovišť na našich internetových stránkách označena hvězdičkou.
- Druhově bohaté smilkové porosty se dají dobře rozeznat v terénu – jak již sám název značí, jedná se o trávničky s hojným zastoupením smilky tuhé a dalších doprovodných druhů: mochny nátržníku, ostřice kulkonosné, zvonku českého, mochny zlaté a dalších. Na více informací o tomto stanovišti vás navedeme na stránkách KRNAP věnujících se popisu přírodních hodnot Natura 2000 nebo v Katalogu biotopů ČR, na který odkazujeme v předchozí kapitole. Vhodným průvodcem po krkonošské květeně je Atlas krkonošských rostlin (Dvořák & Štursa 2009), který je dosud k dostání v knihkupectvích.
- Těžiště rozšíření těchto porostů je v širším okolí Pece pod Sněžkou, Velké Úpy a Malé Úpy. Podrobnější informace o lokalizaci druhově bohatých smilkových luk se dozvíte od nás nebo na mapovém portálu AOPK ČR [<http://mapy.nature.cz/?mapid=mapomat4>]. Smilkové louky jsou v mapě označeny symboly T2.1, T2.2 nebo T2.3.

IV. Jaká je současná kvalita dotčeného stanoviště?

Špatná 😊 Dobrá ☹️

Dalším logickým krokem naturového posouzení dle § 45i je posouzení přírodovědné kvality stanoviště. Kvalita stanoviště totiž často souvisí s jeho druhovou pestrostí a s přítomností vzácných druhů. Záměr ovlivňující kvalitnější stanoviště tak zasáhne do života většího počtu druhů rostlin a živočichů či do života druhů vzácných. A nejen to, ztráta kvalitního stanoviště může mít neblahý vliv i na okolí. Taková stavba domu v hezké druhově bohaté louce například znamená též ztrátu zdroje rostlin a živočichů pro dosycování druhově chudších porostů v okolí.

Pro správné posouzení kvality stanoviště je tedy třeba znát druhovou skladbu a bohatost vegetace, povšimnout si známek degradace porostu, přítomnosti expanzních či invazivních rostlinných druhů a způsobu obhospodařování. Kvalita lučních porostů se zvyšuje s jejich druhovou bohatostí, se zastoupením rostlinných druhů typických pro dané stanoviště a s přítomností druhů vzácných, ohrožených nebo jinak významných. Typicky je kvalita těchto porostů vyšší u pravidelně kosených či spásaných (nikoliv však mulčovaných) luk. Velmi však závisí na intenzitě obhospodařování.

Při posuzování záměrů, které znamenají dočasné a vratné narušení lučního stanoviště (například pokládání energetických přípojek), je důležitá i jeho citlivost k narušení a pravděpodobnost návratu po narušení do výchozího stavu. Obecně lze říci, že nejhůře se po narušení do výchozího stavu vracejí málo produktivní louky s nízkou vegetací a druhově nejbohatší citlivě obhospodařované porosty.

Informace o kvalitě stanoviště získávají pracovníci Správy KRNAP v první řadě návštěvou lokality při terénních pochůzkách. V případě, že posouzení záměru probíhá mimo vegetační sezonu, využíváme mapové podklady. Kvalita stanoviště byla klasifikována při mapování v roce 2000–2002 kombinací hodnot reprezentativnosti a zachovalosti. První vypovídá o míře podobnosti vegetace hodnoceného stanoviště se stanovištěm s ideálním druhovým složením podle Katalogu biotopů ČR (Chytrý a kol. 2010). Druhá pak ukazuje míru degradace stanoviště. Při aktualizaci mapování (jejíž výstupy ještě nejsou pro celé území Krkonoš dokončené) je kvalita stanovišť popisována jinými parametry. Z nich pracovníci Správy KRNAP využívají nejčastěji informace o degradaci, struktuře a funkci stanoviště. Při posuzování vždy využíváme nejaktuálnější zdroje informací.

Při dalším posouzení dle § 45i dělíme stanoviště na porosty s výbornou kvalitou porostu a na zbytek (viz např. klíč k posouzení naturových vlivů...). Způsob řazení porostů do těchto dvou kategorií je rozveden níže. V klíči k posouzení dle § 45i se objevuje i kategorie výjimečná kvalita porostu, do které spadají posuzované porosty velice zřídka, například pokud jsou útočištěm několika ohrožených druhů rostlin zároveň. Logika posuzování záměrů na lokalitách s různou kvalitou porostů je zřejmá – čím kvalitnější stanoviště, tím větší je pravděpodobnost, že konečné stanovisko Správy KRNAP bude znít – významný vliv nelze vyloučit.

Jak to zjistit?

- Kvalitní luční porosty mají často velké zastoupení nízkých barevně kvetoucích rostlin na úkor travin, najdete zde málo širokolistých a vysokých trav a více trav úzkolistých a dále malé zastoupení mohutných invazivních či expanzivních rostlin. Jednotlivé druhy bývají v kvalitních porostech promíchány v jemnozrné mozaice, netvoří tedy velká barevná „kola“ obsazená jedním rostlinným druhem. Kvalitní porosty bývají pravidelně, dlouhodobě a citlivě obhospodařovány. Fundované posouzení kvality lučních stanovišť přímo v terénu však předpokládá nejen znalost rostlin, ale i zákonitostí, podle kterých se sdružují do společenstev.
- Chcete-li získat odborný pohled na kvalitu stanoviště na konkrétní lokalitě, můžete se obrátit na výše uvedené pracovníky Správy KRNAP.
- Alternativně můžete získat příslušné mapové podklady. Pro informaci se obraťte na pracovníky Správy KRNAP nebo na Agenturu ochrany přírody a krajiny České republiky (AOPK ČR) [www.nature.cz, info@nature.cz].
- V případě, že na území, které vás zajímá, ještě neproběhla aktualizace mapování, dostanete výstupy o kvalitě stanoviště ve formě reprezentativnosti a zachovalosti. Hodnoty reprezentativnosti se pohybují mezi stupni A (nejpříznivější stav) až D (nejméně příznivý stav). Pro zachovalost stanoviště platí stejný princip – A (nejpříznivější stav) až C (nejméně příznivý stav). Stanoviště s kombinací hodnot reprezentativnosti/zachovalosti A/A značí nejkvalitnější, naopak D/C nejméně kvalitní porosty. Při dalším posouzení řadíme mezi kvalitní porosty stanoviště s kombinacemi reprezentativnosti a zachovalosti A/A, A/B, B/A, B/B a C/A.

- V případě, že na vašem zájmovém území již proběhla aktualizace mapování, pak bude kvalita biotopu označena mimo jiné parametry degradace a struktura a funkce. Hodnoty degradace se pohybují od 0 (žádná degradace) po 3 (výrazně degradovaný porost), hodnoty struktury a funkce se pak pohybují od příznivé přes méně příznivou po nepříznivou. Při dalším posouzení řadíme mezi kvalitní porosty stanoviště s kombinacemi degradace 0, 1 a 2 a struktury a funkce příznivá a méně příznivá.

Otázky k rostlinným a živočišným druhům

V. Je záměr lokalizován v místě výskytu některého z níže uvedených druhů?

Ne Ano

Z celkového seznamu ohrožených evropských druhů byly pro ochranu v Krkonoších vybrány čtyři rostlinné a osm živočišných druhů. Živočichové jsou ve většině evropského prostoru vzácní, ale jejich stavy jsou v Krkonoších stále ještě relativně příznivé (vranka obecná, chřástal polní, tetřívek obecný, lejsek malý, čáp černý, slavík modráček tundrový, sýc rousný a datel černý). Vybrané rostliny mají naopak v Krkonoších celou nebo podstatnou část svého areálu rozšíření (zvoněk český, svízel sudetský, hořeček mnohotvarý český a všivec krkonošský).

Rozšíření všech výše uvedených druhů v Krkonoších, s výjimkou datla černého, je mapováno odbornými zaměstnanci Správy KRNAP a AOPK ČR. Zde je však třeba důrazně upozornit, že prezentované mapky nelze používat jako jediný zdroj informací o výskytu rostlin a živočichů, ale spíše jako obrazové vyjádření pravděpodobnosti výskytu daného organismu na místě vašeho záměru. Prostorové zrno mapek je totiž zpravidla méně podrobné, než je vyžadováno při posouzení konkrétních záměrů. Navíc, výskyt kterékoliv rostliny nebo živočicha není jednou provždy daný, ale může se měnit, a to samozřejmě zejména u ptáků. V případě nejistoty o výskytu výše uvedených druhů na lokalitě posuzovaného záměru proto provádíme aktuální terénní šetření.

Důležité je uvědomit si, že místo výskytu není jen bod ukazující fyzickou přítomnost dotčeného jedince, ale je to i přítomnost stanoviště vhodného pro tento druh (např. v případě pohyblivých živočichů nejsou některé lokality obsazovány každým rokem, ale v různých letech se mohou měnit). Dále je to i blízké okolí umožňující získávání potravy, zdárné přežití a množení dotčeného druhu. Jakýkoliv investiční záměr zde tak musíme považovat za zásah do místa výskytu. Intuitivně to chápeme u ptačích druhů, i když i u nich nás může obývaná plocha překvapit. Například samec chřástala polního může hájit teritorium o průměrné rozloze 5 (ale také až 13) hektarů. Zájmové území čápa černého je ještě větší. Podobná situace nastává i u rostlin. Za místo výskytu zvonku českého na lučních enklávách tak nepovažujeme jen jednotlivé rostliny, ale i prostor mezi nimi. Dlouhodobé udržení rostlin na lokalitě nezávisí totiž jen na přežití jednotlivých trsů, ale i na možnosti obnovy populace díky semenům. A ta padají, klíčí a vzcházejí i na neobsazených místech v okolí jejich rodičů.

U vranky obecné se řídíme podobnou logikou. Díky nedávnému průzkumu máme jasno o jejím aktuálním rozšíření. Dále rozlišujeme místa, kde vranka obecná nežije kvůli nepříznivým hydro-geomorfologickým charakteristikám toku, od míst, kde by žít mohla, ale z nějakého důvodu tomu tak není. Například jednorázové nepříznivé události v životě vranek, jako chemické znečištění toku nebo velké povodně, mohou způsobit lokální vyhubení vranky v určitých partiích toků, přestože jinak zde má příznivé podmínky pro život. Proto posuzujeme přísněji záměry v místech s aktuálním i potenciálně možným rozšířením vranky obecné.

Jak to zjistit?

- Základní mapky rozšíření naturových živočichů nejčastěji dotčených investičními záměry (vranka obecná, chřástal polní, lejsek malý, tetřívka obecná) a naturových rostlin (zvonek český, hořeček mnohotvarý český, svízel sudetský, všivec krkonošský) jsou na mapovém serveru Správy KRNAP [<http://gis.krnep.cz/map/>] pod kolonkou „živá příroda“. Upozorňujeme, že mapový zakres rozšíření zvonku obecného je nekompletní a v současné době se aktualizuje.
- Detailnější informace uvedené do kontextu vám podají příslušní odborníci na Správě KRNAP (data o živočiších: jflousek@krnap.cz, o rostlinách: vhorakova@krnap.cz, sbrezina@krnap.cz).
- Na další informace o výše uvedených druzích a jejich vyobrazení vás navedeme na našich internetových stránkách. Můžete je nalézt též na internetových stránkách AOPK [<http://biomonitoring.cz>].

VI. Jak je výskyt druhu na lokalitě důležitý pro rozšíření a vitalitu druhu v krajinném měřítku?

Nepatrně 😊 Podstatně ☹️

Ne všechny výskyty „naturových“ rostlin a živočichů jsou stejně významné pro zachování svých druhů v Krkonoších. Pro ptačí druhy je důležitým ukazatelem významu dotčené populace stabilita jejího zdejšího výskytu. Záměr v místě, kde ptáci hnízdí na dotčené lokalitě pravidelně, je proto posuzován přísněji než záměr v místě jejich ojedinělého výskytu. V Krkonoších bývají investičními záměry nejvíce dotčeny dva ptačí druhy – chřástal polní a tetřívka obecná. Proto Správa KRNAP definovala „jádrová území“ s dlouhodobě početným výskytem těchto ptačích druhů. Dostane-li se investiční záměr ve vymezených územích do blízkosti chřástala polního nebo tetřívka obecného, mohou investoři počítat s přísnějším posouzením záměrů. Trvalé záměry v blízkosti výskytu tetřívka obecného jsou posuzovány obzvláště přísně, protože Krkonoše spolu s Krušnými horami hrají pro zachování tohoto dramaticky ubývajícího druhu v České republice klíčovou roli.

Posuzujeme-li záměry v místech ojedinělého výskytu živočišných druhů shovívavěji, je tomu v případě zvonku českého právě naopak – geograficky izolované a málo početné populace posuzujeme nejvýše. Na rozdíl od přelétavých ptáků je totiž každý takový výskyt zvonku výsledkem dlouhodobého procesu šíření z krkonošských hřbetů a výsadek na konkrétní luční enklávě se nemusí dlouhou dobu opakovat. Navíc každá izolovaná populace zvonku českého může být dalším zdrojem šíření do okolí a jejím zničením tak můžeme bez nadsázky ovlivnit rozšíření zvonku českého na krajinné úrovni. Stupeň izolace jednotlivých lokalit lze formálně definovat jen obtížně. Proto posuzujeme vliv záměrů na populace zvonku nacházející se mimo centra jeho výskytu (tj. mimo horských hřebenů a údolí Úpy v širším okolí Pece pod Sněžkou) individuálně.

Při posuzování jsou dále zvažovány i vyhlídky dotčené populace. Někdy můžeme totiž narazit na zvonek český i na takových místech, jako je halda hlíny nebo spára ve zdi. Z dlouhodobého hlediska jde o lokality se špatnými ochrannými vyhlídkami a záměry na těchto místech posuzujeme mírněji než záměry zmenšující populaci zvonku například ve druhově bohatých smilkových porostech, tj. v jeho tradičním útočišti.

A konečně jako poslední kritérium zde zmiňme početnost ovlivněné populace ve srovnání s početností zvonku českého v okolí. Čím větší počet rostlin předložený záměr ovlivňuje a čím menší je zároveň zastoupení zvonku českého v okolí, tím přísněji je záměr posuzován.

Jak to zjistit?

- Jádrová území chrástala polního a tetřívka obecného naleznete v plánu péče o KRNAP a jeho ochranné pásmo (2010–2020) [<http://www.krnep.cz/plan-pece/>], část B, mapové přílohy.
- Informace o významu dotčené lokality zvonku českého zjistíte u odborných pracovníků Správy KRNAP (jharcarik@krnap.cz, vhorakova@krnap.cz, sbrezina@krnap.cz) nebo u nezávislých odborníků.

Otázky k plánovanému záměru

VII. Jaké změny naturových stanovišť či druhů jsou s realizací záměru spojeny?

Maloplošné dočasné 😊 Velkoplošné nevratné ☹️

Intenzitu změn způsobenou různými záměry nelze jednoduše porovnávat. Změny způsobené výstavbou domu na zelené louce jsou zcela jiného typu než změny způsobené jejím umělým zasněžováním. Důležitými kritérii pro posuzování jednotlivých záměrů je plocha ovlivněného stanoviště (či počet ovlivněných jedinců v případě živočichů a rostlin), typ a intenzita způsobených změn, zda jde o jednorázové či opakované narušení a jaké jsou možnosti návratu dotčeného stanoviště nebo druhu v případě realizace záměru do původního stavu. Nesmíme též zapomenout na nepřímé vlivy záměru zmíněné v následujícím bodu VIII.

U stavebních projektů (nejčastěji domy a dopravní komunikace) je nejdůležitějším kritériem plocha dotčeného stanoviště, protože o intenzitě způsobených změn netřeba uvažovat (jedná se o nevratnou ztrátu). Ztráta stanoviště je často větší než půdorys navrhovaného domu; např. „anglické“ trávníky v okolí nových domů nemají již s původním naturovým stanovištěm nic společného (viz též kapitola IX). Zvážit však musíme i hodnotu stanoviště jako útočiště pro naturové druhy rostlin a živočichů a dále intenzitu vyrušování naturových ptačích druhů. Pro chrástala polního může například realizace stavebního záměru znamenat nejen nevratnou ztrátu stanoviště, ale také intenzivní vyrušování během hrubých stavebních prací a/nebo během vlastního provozování stavby, či nepřímé vlivy zmíněné v následujícím bodu.

Zemní práce (např. pokládání kanalizace nebo energetických přípojek) mohou být na první pohled stejně drastickým zásahem do naturového stanoviště jako výstavba objektů. Dlouhodobé vyhlídky narušených stanovišť jsou však většinou dobré při citlivém provedení prací dle podmínek Správy KRNAP. Výjimkou jsou málo produktivní a druhově velice pestré porosty, jejichž návrat k výchozímu stavu může trvat delší dobu (viz bod IV).

Umělé zasněžování se po jedné sezoně projevuje na zasněžované vegetaci v malé míře. Na druhou stranu se ale jedná o vliv velkoplošný s dlouhodobě negativními vyhlídkami zasněžovaného stanoviště v důsledku každoročního opakování. Díky pozdější době tání a větší koncentraci živin v umělém sněhu může umělé zasněžování zvyšovat podíl na živiny náročných a sněhomilných rostlinných druhů, které mění původní druhové složení dotčeného stanoviště. Nesmíme však zapomenout také na zemní práce spojené s kladením rozvodů, vliv odběru vody na naturový druh vranku obecnou (viz dále) nebo možný vliv hluku a osvětlení zasněžovacích děl na netažné naturové druhy ptáků.

Velice častým typem záměrů v Krkonoších jsou zásahy do koryta vodních toků. Míra ovlivnění ovšem stoupá s rozsahem prací a dobou ovlivnění koryta, při omezení prostupnosti koryta či hydrologických charakteristik toku. Na jedné straně i zde leží záměry typu maloplošné opravy opěrných zdí, kde nedochází k trvalému ovlivnění průtokových parametrů

toku. Tyto záměry bývají z hlediska jejich vlivů na populaci vranky obecně vnímány jako bezproblémové, zvláště pokud nezahrnují betonáž úseků na kontaktu s vodou nebo alespoň zamezují úniku cementového mléka z betonu do vody. Na druhé straně leží výstavba malých vodních elektráren (MVE), které znamenají zásah do koryta při budování odběrového místa, omezují prostupnost toku (a to samozřejmě i v případě výstavby rybiho přechodu) a snižují aktuální průtok vody korytem v úseku dlouhém často stovky metrů. Mezi těmito dvěma extrémami leží ostatní „vodní“ záměry jako těžba sedimentů, rozsáhlejší opravy zdí či odběr vody pro umělé zasněžování. V případě odběrů vody pro umělé zasněžování je důležitý i celkový objem odebrané vody nebo spíše celková doba, po kterou čerpání vody o tomto objemu potrvá.

Z výše uvedených důvodů posuzujeme *každou* MVE umístěnou v lokalitě aktuálního či potenciálního výskytu vranky jako záměr, u něhož nelze významný vliv na evropsky významnou lokalitu Krkonoše. Intenzita vlivu u MVE stoupá a jejich šance na následnou realizaci naopak klesá s (i) velikostí aktuálního odběru vody v porovnání s běžným průtokem v nejbližším sledovaném průtočném profilu, (ii) délkou toku ovlivněnou odběrem vody, tj. délkou úseku mezi vzedmutím hladiny v nadjezí a vypouštěním vody zpátky do koryta toku, a (iii) nepřítomností vhodného rybiho přechodu.

Jak to zjistit?

- Z předchozích informací je již nejspíše zřejmé, že velikost záměru a intenzitu jím způsobených změn nelze posuzovat bez zřetele k přírodní hodnotě, která je jím ohrožena. Jedná se tedy o komplexní problematiku, kterou je nejlépe řešit s pracovníky Správy KRNAP v rámci konzultačního stanoviska (k žádosti o konzultační stanovisko se dozvíte více na Odboru státní správy KRNAP: hslavickova@krap.cz)
- Postup posuzování nejčastějších typů záměrů (výstavba domu, zemní práce apod.) na nejčastěji dotčené hodnoty soustavy Natura 2000 v Krkonoších ukazujeme v Klíči k naturovému posouzení záměrů....

VIII. Jsou s realizací záměru spojeny i nepřímé vlivy na okolní předměty ochrany soustavy Natura 2000?

Ne Ano

Nejčastějším nepřímým vlivem záměrů v Krkonoších je změna péče o luční porosty v bezprostředním okolí nové zástavby. Novostavba domu neznamená jen nevratnou ztrátu louky pod jeho půdorysem, ale i těžké ovlivnění okolí terénními úpravami, skladováním materiálu. Poté často následují též pomalejší, ale o nic méně intenzivnější změny porostů v důsledku nevhodného hospodaření. Lučním porostům nesvědčí časté sekání na „golfový“ trávník stejně jako mulčování nebo ponechání porostu bez péče. V prvním a druhém případě přijdete nejen o zážitek z barevných květů, ale i o většinu lučních živočišných obyvatel; třetí případ znamená rozmáhání vysokých lučních plevelů. Pro naše posouzení projektů zástavby hraje klíčovou roli fakt, že realizace objektu na zelené louce bez ovlivnění okolí je takřka nemožná. Proto při posuzování vlivů zástavby počítáme téměř automaticky s přímými i nepřímými vlivy zástavby.

Další nepřímé vlivy mohou postihnout naturové ptačí druhy. Například výstavba hotelu či lanovky nemusí mít na ptačí druhy významný přímý vliv v průběhu výstavby, ale jejich dlouhodobý provoz zvýší počet lidí v území a tím i frekvenci a intenzitu vyrušování

dotčených druhů. Zdrojem ruchů však nemusí být jen pohyb či hlasy lidí, ale i pobíhající psi nebo projíždějící automobily.

Zmínit musíme i nepřímé vlivy spojené se sjezdovým lyžováním. Založení sjezdovky v lesním porostu může postihnout naturové ptačí druhy v důsledku fragmentace nebo přímo úbytku jimi obývaného prostředí a může být rovněž spojeno s úbytkem lesních naturových stanovišť. Umělé zasněžování sjezdovek na lučních stanovištích zase může mít těžko předvídatelný důsledek na výskyt chřástala polního. Způsobuje totiž pozdější tání sněhu a zpožděný vývoj vegetace, malá výška porostu v době přiletu pak může chřástaly odradit od obsazení takové lokality.

Jak to zjistit?

- Nepřímé vlivy mohou ovlivnit naturové posouzení zejména u velkých záměrů, jako je výstavba hotelu, rekreačního areálu či sjezdovky. I zde je však nejvhodnějším způsobem pro zjištění stavu věci konzultace s odborníky, ať už jsou to pracovníci Správy KRNAP nebo nezávislé autorizované osoby (kontakty viz výše).
- O nepřímých vlivech zástavby se můžete dočíst v článku v časopisu [Krконоše+Jizerské hory 3, 4/2014](#), který naleznete ke stažení na našich internetových stránkách.

Otázka na ostatní záměry v okolí

IX. Jak velká rozloha naturového stanoviště / jaký počet jedinců naturových druhů rostlin či živočichů byl již v okolí předloženého záměru ovlivněn?

Nepatrná / ý 😊

Velká / ý ☹️

Často se setkáváme se situací, kdy jeden záměr sám o sobě ničemu zvlášť neškodí, jejich větší množství ale může mít zničující efekt. Nejkritičtější je situace na krkonošských loukách. Těmi v řeči Natury 2000 rozumíme následující tři stanoviště: *extenzivní sečené louky nížin a podhůří, horské sečené louky a druhově bohaté smilkové louky na silikátových podložích v horských oblastech*. Roubenka, vila nebo penzion, každý z těchto objektů sám o sobě zabere nejvýše setiny procent z celkové rozlohy luk v Krkonoších, a tak často neospravedlňuje vyjádření „nelze vyloučit významný vliv“. Problémy začínají, když se záборы způsobené jednotlivými stavbami začnou sčítat.

Správa KRNAP se velkoplošnému záboru lučních záborů snaží čelit pomocí upravené verze „Koncepce limitů celkového úbytku lučních stanovišť v EVL Krkonoše“. Zjednodušeně řečeno, jde o stanovení maximální plochy lučních stanovišť, která může být „ukrojena“ veškerou krkonošskou zástavbou dohromady bez významně negativního dopadu na dotčený předmět ochrany. Nečekejte však, že k vyčerpání plochy pro veškerou zástavbu na krkonošských loukách dojde naráz v jeden jediný den. Krkonošské mezofilní louky, tedy louky, na něž je od investorů vyvíjen největší tlak, jsme totiž rozdělili do šesti kategorií podle typu a aktuální kvality lučního stanoviště. Záборы luk v každé kategorii mají svůj samostatný limit maximálního úbytku.

Úbytky se sčítají odděleně v každém z 29 administrativních území krkonošských obcí. Důvodem tohoto řešení je snaha zachovat luční porosty v jejich maximální vnitřní rozmanitosti a celistvosti v souladu s výše zmíněnými cíli ochrany soustavy Natura 2000, jak jsou ve Směrnici. Každá samosprávná obec má navíc možnost dlouhodobě hospodařit s povolenými záborů nezávisle na jiných obcích. Nestane se tak, že budou zvýhodněny obce, které vyčerpají „povolený příděl“ lučních záborů jako první, jak by tomu bylo v případě,

kdybychom úbytky sčítali dohromady pro celé Krkonoše. K situaci, kdy vše půjde až do naplnění limitů hladce, a poté se „vyřádní na chudákoví“, který je překročí, by nemělo vůbec docházet. Zejména proto, že naplňování nebo nenaplňování limitů zástavby v konkrétní obci je úlohou pro územní plánování. S použitím limitů bylo od roku 2010 schváleno již více než deset územních plánů (například Špindlerův Mlýn, Strážné, Vrchlabí...).

Hodnoty limitů v této koncepci respektují obecné doporučení metodiky MŽP (MŽP 2006), podle kterého jsou zábery jednotek procent z celkové rozlohy stanovišť dostatečným důvodem ke stanovení významně negativního vlivu posuzovaného záměru. Toto nastavení je v souladu se zahraničními zkušenostmi (Lambrecht a Trautner 2007), kde se však častěji používá maximální hranice 1% úbytku naturových stanovišť pro stanovení významně negativního vlivu. V Krkonoších jsme nastavili hranici velkoryseji a zohlednili tak specifickou situaci přítomnosti center obcí v bezprostřední blízkosti naturových předmětů ochrany.

Kumulativní vlivy zásahů do populací zvonku českého jsou řešeny na úrovni jednotlivých lučních enkláv - na jakékoliv enklávě nesmí být všemi investičními záměry dohromady zasaženo více než 10 % z celkového počtu jedinců. Správa KRNAP jednotlivé zásahy eviduje, zatím je počet zasažených jedinců na všech enklávách relativně nízký.

Kumulativní vliv většího množství odběrů vody z krkonošských toků na vranku obecnou se ve vyjádřeních Správy KRNAP neodráží. Díky intenzitě ovlivnění prostředí je totiž *každý* takový odběr umístěný v lokalitě aktuálního či potenciálního výskytu vranky posouzen jako záměr, u něhož nelze vyloučit významný vliv na evropsky významnou lokalitu Krkonoše. Kumulativní vlivy jsou pak zohledňovány autorizovanými osobami při detailním hodnocení záměru s použitím podkladů Správy KRNAP. Logika autorizovaného hodnocení je taková, že čím delší úsek toku je ovlivněn dosavadními odběry vody, tím menší naději na povolení má posuzovaný záměr.

Kumulativní vlivy záměrů na ptačí naturové druhy neřeší dosud Správa KRNAP zcela uspokojivě, zčásti proto, že tyto vlivy jsou velice obtížně postižitelné. Dosud tak platí, že stejné záměry měříme stejným metrem, ať se jedná v pořadí o první nebo desátý takový záměr v místě výskytu naturového ptačího druhu. Nemůžeme ovšem vyloučit změnu přístupu v budoucnosti, na základě novějších poznatků.

Jak to zjistit?

- Zásady posuzování kumulativních záborů lučních stanovišť prezentuje část D tohoto materiálu: [zkrácená a upravená Koncepce limitů celkového úbytku lučních stanovišť v EVL Krkonoše](#). Na našich internetových stránkách je k dispozici ke stažení též [úplná verze „Koncepce limitů celkového úbytku...“](#).
- Aktuální stav záborů lučních biotopů na území jednotlivých obcí naleznete v průběžně aktualizované [tabulce úbytků](#) na našich internetových stránkách.
- Horkému tématu kumulativních vlivů se věnuje článek v časopise Ochrana přírody 2/2011 a články v časopise [Krkonoše – Jizerské hory 3/2014](#) a [4/2014](#). Všechny jsou ke stažení na našich internetových stránkách.

C. Klíč k naturovému posouzení záměrů pro stanovisko dle § 45i (vysvětlení základních pojmů a obecných principů naturového posouzení je v obecné části materiálu)

A. Výstavba (ubytovací objekty a podobné záměry, při jejichž realizaci dochází k trvalému a nevratnému ovlivnění dotčených přírodních hodnot)

- 1) a) stavební záměr je umístěn v oblasti se sníženým přírodním a krajinářským potenciálem^I (římské číslice dále v textu odkazují na příslušné pasáže v obecné části materiálu) (tj. ve vyznačených částech intravilánu větších krkonošských obcí).....**lze vyloučit významný vliv**
b) stavební záměr je umístěn vně oblasti se sníženým přírodním a krajinářským potenciálem.....**jdí na bod 2**
- 2) b) stavební záměr je schválený v územním plánu, který prošel naturovým hodnocením^I.....**3**
stavební záměr není schválený v územním plánu, který prošel naturovým hodnocením.....**4**
- 3) a) stavební záměr nepočítá s dlouhodobým navýšením ubytovací či přepravní kapacity^{IX} o desítky lidí v blízkém okolí naturových druhů živočichů, rostlin nebo stanovišť^{I, V}..... **lze vyloučit významný vliv**
b) stavební záměr počítá s významným navýšením ubytovací kapacity a má významné nepřímé vlivy.....**individuální posouzení vlivu**
- 4) a) stavební záměr není umístěn v přírodním stanovišti soustavy Natura 2000, které je předmětem ochrany v EVL Krkonoše^{II} (dále jen naturovém stanovišti).....**5**
c) stavební záměr je umístěn v naturovém stanovišti.....**6**
- 5) a) stavební záměr není umístěn v místě výskytu živočišného nebo rostlinného druhu, který je předmětem ochrany v EVL Krkonoše nebo PO Krkonoše^V (dále jen naturového živočicha nebo rostliny).....**3**
b) stavební záměr je umístěn v místě výskytu naturového živočicha nebo rostliny.....**13**
- 6) a) stavební záměr znamená kácení desítek stromů v jakémkoliv lesním naturovém stanovišti^{II}.....**nelze vyloučit významný vliv**
b) stavební záměr znamená kácení menšího počtu stromů v jakémkoliv lesním naturovém stanovišti.....**individuální posouzení vlivu**
c) stavební záměr nezasahuje lesní naturové stanoviště.....**7**
- 7) a) stavební záměr nezasahuje luční naturové stanoviště^{II}.... **individuální posouzení vlivu**
b) stavební záměr je umístěn v lučním naturovém stanovišti.....**8**
- 8) a) stavební záměr spolu se všemi ostatními záměry v dotčeném administrativním území obce překročil limitní hodnotu stanovenou v Koncepti limitů celkového úbytku lučních stanovišť v EVL Krkonoše^{IX} (dále jen Koncepti).....**nelze vyloučit významný vliv**
b) stavební záměr spolu se všemi ostatními záměry v dotčeném administrativním území obce nepřekročil limitní hodnotu stanovenou v Koncepti.....**9**
- 9) a) stavební záměr je umístěn v „druhově bohatých smilkových loukách“ – prioritním naturovém stanovišti.....**10**
b) stavební záměr je umístěn v jiném typu lučního stanoviště.....**11**
- 10) a) stavební záměr je velkoplošný^{VII} (půdorys 400 m² a větší) nebo je aktuální kvalita dotčeného stanoviště výjimečná^{IV}.....**nelze vyloučit významný vliv**
b) stanoviště či záměr jiných charakteristik.....**12**

- 11) a) aktuální kvalita dotčeného lučního stanoviště je výjimečná^{IV} **nelze vyloučit významný vliv**
 b) stanoviště či záměr jiných charakteristik **12**
- 12) a) stanoviště bez přítomnosti naturových živočichů a rostlin.... **lze vyloučit významný vliv**
 b) stanoviště s přítomností zvonku českého^V **13**
 c) stanoviště bez přítomnosti zvonku českého^V **14**
- 13) a) stavební záměr ovlivní společně se všemi předchozími záměry na enklávě v centru výskytu více než 10 % jedinců zvonku českého^{VI, IX} nebo sto a více jedinců..... **nelze vyloučit významný vliv**
 b) stavební záměr ovlivní jedince mimo centra jeho výskytu (tj. mimo I. a II. Zónu KRNP a území obce Pece pod Sněžkou)^{VI} **individuální posouzení vlivu**
 c) stavební záměr jiných charakteristik **14**
- 14) a) stavební záměr na lokalitě stabilního a hojného výskytu naturového ptačího druhu^{VI}...
 individuální posouzení vlivu
 b) stavební záměr na lokalitě s jinými charakteristikami **3**

B. Zemní práce mimo bezprostřední okolí vodních toků (energetické přípojky, kabelová vedení a podobné záměry s jednorázově silným, ale v dlouhodobém horizontu vratným ovlivněním dotčených přírodních hodnot)

- 1) a) zemní práce umístěné v oblasti se sníženým přírodním a krajinářským potenciálem^I (římské číslice dále v textu odkazují na příslušné pasáže v obecné části materiálu) (tj. ve vyznačených centrálních částech větších krkonošských obcí)..... **lze vyloučit významný vliv**
 b) zemní práce umístěné vně oblasti se sníženým přírodním a krajinářským potenciálem..... **jdí na bod 2**
- 2) a) zemní práce jsou schváleny v územním plánu, který prošel naturovým hodnocením^I..... **lze vyloučit významný vliv**
 b) zemní práce nejsou schváleny v územním plánu, který prošel naturovým hodnocením..... **3**
- 3) a) zemní práce nejsou umístěny v přírodním stanovišti soustavy Natura 2000, které je předmětem ochrany v EVL Krkonoše^{II} (dále jen naturovém stanovišti) **4**
 b) zemní práce jsou umístěny v naturovém stanovišti..... **5**
- 4) a) zemní práce nejsou umístěny v místě výskytu živočišného nebo rostlinného druhu, který je předmětem ochrany v EVL Krkonoše nebo PO Krkonoše^V (dále jen naturového živočicha nebo rostliny)..... **lze vyloučit významný vliv**
 b) zemní práce jsou umístěny v místě výskytu naturového živočicha nebo rostliny..... **9**
- 5) a) jedná se o zásah do lesního naturového stanoviště^{II}, který bude znamenat poškození či vykácení desítek stromů..... **nelze vyloučit významný vliv**
 b) stavební záměr znamená kácení menšího počtu stromů v jakémkoliv lesním naturovém stanovišti..... **individuální posouzení vlivu**
 e) stavební záměr nezasahuje lesní naturové stanoviště..... **6**
- 6) a) stavební záměr nezasahuje luční naturové stanoviště^{II}... **individuální posouzení vlivu**
 c) stavební záměr je umístěn v lučním naturovém stanovišti..... **7**
- 7) a) jedná se o velkoplošné zemní práce^{VII} (energetické přípojky nebo kanalizace propojující více objektů)..... **8**
 b) jedná se o maloplošné zemní práce^{VII} (např. přípojka k jednotlivému objektu v rámci jedné pozemkové parcely) **lze vyloučit významný vliv**

- 8) a) jde o zásah do druhově bohatých smilkových luk – prioritním naturovém stanovišti^{III} s výbornou kvalitou^{IV}nelze vyloučit významný vliv
 b) jde o zásah do jiného naturového stanoviště^{III} s výbornou kvalitou^{IV} nebo o zásah do druhově smilkových luk s nižší kvalitou.....individuální posouzení vlivu
 c) jde o zásah jiných charakteristik.....9
- 9) a) zemní práce na lokalitě zvonku českého^V10
 b) zemní práce umístěny na lokalitě některého z ptačích naturových druhů^V11
 c) zemní práce na lokalitě jiných charakteristik.....lze vyloučit významný vliv
- 10) a) zemní práce ovlivní společně se všemi předchozími záměry na enklávě v centru výskytu více než 10 % jedinců zvonku českého^{VI, IX} nebo sto a více jedinců.....nelze vyloučit významný vliv
 b) zemní práce ovlivní jedince mimo centra jeho výskytu (tj. mimo krkonošské hřebeny a širší okolí Pece pod Sněžkou)^{VI}individuální posouzení vlivu
 c) zemní práce jiných charakteristik.....11
- 11) a) stavební záměr na lokalitě stabilního a hojného výskytu naturového ptačího druhu^{VI}...
individuální posouzení vlivu
 b) stavební záměr na lokalitě s jinými charakteristikami.....lze vyloučit významný vliv

C. Zasněžování technickým sněhem (a podobné záměry s jednorázově mírným, ale v dlouhodobém horizontu významným ovlivněním dotčených přírodních hodnot)

- 1) a) voda pro zasněžování odebírána z místa aktuálně nebo potenciálně obývaného vrankou obecnou^V (římské číslice dále v textu odkazují na příslušné pasáže v obecné části materiálu)nelze vyloučit významný vliv
 b) voda pro zasněžování odebírána z jiného místa..... jdi na bod 2
- 2) a) zasněžování přírodního stanoviště soustavy Natura 2000, které je předmětem ochrany v EVL Krkonoše^{II} (dále jen naturového stanoviště)4
 b) zasněžování jiného stanoviště.....3
- 3) a) zasněžování v místě výskytu živočišného nebo rostlinného druhu, který je předmětem ochrany v EVL Krkonoše nebo PO Krkonoše^V (dále jen naturového živočicha nebo rostliny).....6
 b) zasněžování není v místě výskytu naturového živočicha nebo rostlinylze vyloučit významný vliv
- 4) a) zasněžování prioritního naturového stanoviště^{III}nelze vyloučit významný vliv
 b) zasněžování jiného naturového stanoviště.....5
- 5) a) zasněžování naturového stanoviště s výbornou kvalitou^{IV}nelze vyloučit významný vliv
 b) zasněžování naturového stanoviště s průměrnou a nižší kvalitou^{IV}6
- 6) a) zasněžování lokality s hojným výskytem zvonku českého^Vnelze vyloučit významný vliv
 b) zasněžování v místě výskytu hnízdní populace chřástala polního nebo sýce rousného^{V, VIII}nelze vyloučit významný vliv
 c) zasněžování lokality s jinými charakteristikami.....lze vyloučit významný vliv

D. Umělé osvětlení (a podobné záměry se světelným a hlukovým znečištěním)

- 1) a) konstrukce osvětlovacího zařízení je budována v přírodním stanovišti soustavy Natura 2000, které je předmětem ochrany v EVL Krkonoše^{II} (dále jen naturového stanoviště), nebo na lokalitě s výskytem živočišného nebo rostlinného druhu, který je předmětem ochrany v EVL Krkonoše nebo PO Krkonoše^V (dále jen naturového živočicha nebo rostliny).....**posuzování podle odstavců A a B → v případě, že podle těchto odstavců lze vyloučit významný vlivjdi na bod 2**
- b) konstrukce osvětlovacího zařízení není budována v naturovém stanoviště nebo na lokalitě s výskytem naturového živočicha či rostliny.....**2**
- 2) a) vlastní osvětlení je poblíž lokality naturového ptačího druhu^V a zároveň bude funkční v době výskytu tohoto druhu na lokalitě.....**nelze vyloučit významný vliv**
- b) osvětlení není poblíž takovéto lokality.....**lze vyloučit významný vliv**

E. Zásahy do koryta vodních toků a odběry vody

- 1) a) záměr není v místě aktuálního nebo potenciálního výskytu vranky obecné^V (římské číslice dále v textu odkazují na příslušné pasáže v obecné části materiálu)**lze vyloučit významný vliv**
- b) záměr je v místě aktuálního nebo potenciálního výskytu vranky obecné^V**2**
- 2) a) záměr znamená plošně omezený a krátkodobý zásah do koryta toku (např. oprava několika metrů pobřežní zdi)^{VII}**lze vyloučit významný vliv**
- b) záměr znamená plošně rozsáhlý zásah do koryta toku beze změny hydrologických parametrů toku (např. těžba náplavů)^{VII}**individuální posouzení vlivu**
- c) záměr je spojen s odběrem vody z toku (např. malá vodní elektrárna)^{VII}**nelze vyloučit významný vliv**

F. Sjezdové tratě

Jejich vliv na naturová stanoviště, rostliny a živočichy lze odvodit z vlivů jednotlivých záměrů popsanych v odstavcích A, B, C a D.

D. Upravená a zkrácená verze Koncepce limitů celkového úbytku lučních stanovišť v evropsky významné lokalitě Krkonoše (úplná verze Koncepce je na internetových stránkách Správy KRNAP)

Pokud předložený záměr nebo skupina záměrů způsobí zábor lučního stanoviště, který v součtu se všemi předchozími záborů v dotčeném administrativním území obce překročí limitní hodnotu stanovenou v Tabulce I, bude výsledek naturového posouzení pro stanovisko dle § 45i znít „nelze vyloučit významný vliv“. Odborně způsobilá osoba autorizovaná k provádění naturového hodnocení, která bude záměr dále posuzovat, by u něj měla konstatovat významně negativní vliv. Jeho realizace by tak byla možná pouze v případě převažujícího veřejného zájmu a za současného provedení opatření kompenzujících způsobenou ztrátu. Výjimkou z tohoto pravidla mohou být případy, kdy absolutní celková rozloha dotčeného typu přírodního stanoviště v administrativním území obce je malá (jednotky hektarů). V takovém případě mohou být limity pro záborů lučních porostů individuálně navýšeny.

Pracovníci Správy KRNAP evidují a sumarizují úbytky každého ze tří naturových lučních typů přírodních stanovišť o dvou rozdílných kvalitách již od roku 2004, tj. od doby začlenění Krkonoš do soustavy Natura 2000. Za výchozí hodnotu se počítá rozloha luk ve výstupech 1. mapování biotopů soustavy Natura 2000, které bylo provedeno v letech 2000-2004 (AOPK ČR 2005). Průběžně aktualizovanou [tabulku úbytků](#) naleznete na internetových stránkách Správy KRNAP.

Tabulka I. Limity záborů pro stanoviště „Druhově bohaté smilkové louky na silikátových podložích v horských oblastech“ (6230*) – prioritní předmět ochrany soustavy Natura 2000 v EVL Krkonoše a pro „Horské sečené louky“ (6520) a „Extenzivní sečené louky nížin a podhůří“ (6510) – regulérní předměty ochrany soustavy Natura 2000 v EVL Krkonoše. Limity jsou vyjádřeny jako procentuální podíly z celkové rozlohy lučních biotopů v jednotlivých administrativních územích krkonošských obcí. Jsou stanoveny odděleně pro úbytky stanovišť o kvalitě porostu I a II. Kvalita I je kombinace zachovalosti a reprezentativnosti A/A, A/B, B/A, B/B a A/C v podkladech z prvního mapování biotopů soustavy Natura 2000 nebo kombinace degradace 0, 1, 2 a struktury a funkce příznivé a méně příznivé v podkladech z aktualizace mapování (viz též kapitola IV z obecné části materiálu). Kvalita II jsou všechny ostatní kombinace. V případě, že jsou pro zájmovou lokalitu k dispozici podklady z prvního mapování i jeho aktualizace, upřednostňujeme užití informací z aktualizace. Limity jsou uvedeny samostatně pro zábor lučních stanovišť s kvalitou I a pak celkové limity záborů lučních stanovišť o kvalitě I i II (tj. průměrná hodnota limitů pro kvalitu I a II). Limit pro stanoviště s kvalitou I je zde myšlen jako potenciální hranice, které nemusí být reálně dosaženo v případě, že bude dříve dosaženo celkového limitu záborů pro stanoviště v kvalitě I a II.

Stanoviště	6230*		6510		6520	
Kvalita	I	I + II	I	I + II	I	I + II
limit (%)	1	2	3	6	3	6

Poděkování

Tento materiál byl vypracován na základě nesčetných diskusí s kolegy ze Správy KRNAP. Zejména děkuji za mnoho cenných připomínek Jiřímu Flouskovi a dále pak Josefu Harčarikovi, Věře Horákové a Janu Vaňkovi. Na přípravě části "D" tohoto materiálu se podílela také Eva Chvojková z neziskového sdružení Ametyst a Pavel Bauer ze společnosti EKOBAU. Za jejich mnohostrannou pomoc bych jim chtěl rovněž poděkovat.

Literatura

- Brodin N. (2006): A biodiversity audit of the north east. The North East Biodiversity forum, Harrogate Printing Ltd., UK.
- Flousek J. & Gramsz B. (1999): Atlas hnízdního rozšíření ptáků Krkonoš. Správa KRNAP, Vrchlabí.
- Härtel H et al. (2009): Mapování biotopů v České republice. AOPK ČR, Praha.
- Hrňáková S. (2002): Faktory ovlivňující druhovou diverzitu krkonošských enkláv. Role „species-pool“ v určování druhové diverzity – srovnání více prostorových měřítek. Dipl. práce, PřF UK, Praha.
- Chvojková E. et al. (2011): Příručka k hodnocení významnosti vlivů na předměty ochrany lokalit soustavy Natura 2000. MŽP, Praha.
- Chytrý M. et al. (2007): Vegetace České republiky. Travinná a keříčková společenstva. Academia, Praha.
- Krahulec F. et al. (1996): Louky Krkonoš: rostlinná společenstva a jejich dynamika. Opera Corcontica 33: 3-250.
- Lambrecht H. & Trautner J. (2007): Fachinformationssystem und Fachkonventionen zur Bestimmung zur Erheblichkeit im Rahmen der der FFH – VP, Schlusstand Juni 2007. Hannover, Filderstadt.
- MŽP (2006): Postup posuzování vlivů koncepcí a záměrů na evropsky významné lokality a ptačí oblasti. Věstník vlády pro orgány krajů a orgány obcí, roč. 4, částka 2, ze dne 10. 3. 2006.
- Štursa J. & Dvořák J. (2010): Atlas krkonošských rostlin. Karmášek, České Budějovice.